

Romanje štajerskih Slovencev na Brezje!

Romanje, ki je bilo nameravano za julij, se vrši v dne 7., 8. in 9. avgusta tega leta. Polovična vožnja je sedaj dovoljena. Župni uradi v lavantinski škofiji prejmejo te dni okrožnico, da zberejo prijave. Čas prijave je zaradi nujnosti zelo kratek, samo do 28. tega meseca. Dne 31. julija tega leta mora pripravljalni odbor že prijaviti število udeležencev! Vljudo zato prosimo že danes, da p. n. župni uradi točno dopošljejo prijave.

PRIPRAVLJALNI ODBOR.

Jubilej parnika.

Ko je predal pred 125 leti Amerikane Robert Fulton prvi parnik prometu in se je peljal po reki Hudson iz Newyorka v Albany, so ga nazvali »očeta paroplovbe«, kakor se je oprijelo pozneje Angleža Stephensona ime »oče železniškega prometa«. Pravzaprav pa ni ustvaril Fulton prav nič novega, ampak je samo staro srečno dokončal, kar je preizkušala že cela vrsta prednikov — brez uspeha.

Fulton se je začel baviti s tehničnimi načrti v poznejšem življenju, prvotni njegov poklic je bilo slikarstvo. Z umetniškimi nameni in cilji je prišel l. 1800 v Pariz, kjer je začel kazati veliko zanimanje za gradbo ladij in torpednih čolnov. Njegove priprave za izgotovitev parnika so bile končane, ko je izjavil ameriški poslanik v Parizu, da bo on plačal stroške. Čoln je bil gotov in na obče občudovanje tisočere množice radovednih Parižanov se je vozil Fulton leta 1803 po reki Seini s pogonom pare sem in tja. Prvi parniki niso bili na vijak, katerega je izumil Ressel, ampak na kolesa, ki so gonila ladjo z veslanjem.

Fultonov prvi parni čoln se je vsled teže stroja preko sredine prelomil. Prvotno dosežena brzina ni bila večja nego pri jadrnici.

Večji uspeh nego v Parizu je žel Fulton v Ameriki. Na Angleškem si je pustil napraviti pri Boulton in Watt tvrd-

ki parni stroj, katerega so montirali v njujorški ladjedelnici na trdno zgrajeno ladjo, katero je imenoval Foulton po domovini onega, ki ga je zalagal z denarjem, »Clermont«. Ladja je bila dolga 40,5 m, široka 5,5 m, je odrivala 180 ton vode in parni stroj je proizvajal 20 konjskih sil.

Prve vožnje se je lotil Fultonov prvi parnik dne 17. avgusta 1807. Dolžina te vožnje je znašala 150 angleških milj, ki je bila srečno zmagana v 32 urah v kljub močnemu nasprotnemu vetru.

Gledalci so bili nepopisno navdušeni, ker je pred uspelim poskusom Fultona vse zasmehovalo. Poročilo o prvi vožnji Fultonovega parnika se je glasilo: »Kakor so obmetavali Kolumba pred odkritjem Amerike z zasmehovanjem, ravnotako je bil proglašen Fulton pred vožnjo po reki Hudson za norca. Prvi parnik je bil glede zunanosti lep, izvzemši stroj ter dimnike, ki so bili nerodni in nenavadno strahovita prikazen. Veslaška kolesa ob obeh straneh ladje so bila opremljena z velikimi lopatami in so pri vsakem obratu pošteno poškopila krov parnika.

Fulton je pustil pod kotli zakuriti, začel se je valiti dim iz obeh dimnikov. Dvignili so sidro, kolesi sta pričeli delovati, ogenj so vzdrževali s suhimi smrekovimi poleni, ki so valila pri dreganju skozi dimnik cele oblake isker visoko v zrak. Ognjeniška prikazen z vednim pomikanjem naprej proti toku reke, stokanje težavno delujočega stroja — vse to je plašilo mornarje, ki še do

tedaj niti čuli niso, kaj še videli, da bi zamogla ladja tudi brez vetra naprej.

Amerika je Fultonov parnik »Clermont« takoj po posrečeni prvi vožnji predala prometu na razdaljo: Newyork — Albany. V kratkem je bil naval potnikov na parnik tako velik, da so ga morali podaljšati in razširiti. Leta 1812 so gradili že 50 parnikov in leta 1840 je vozilo po severnoameriškem veletoku Mississippi 1000 parnikov na kolesa.

DEKLIŠKI SHOD V NAZARJU.

V Nazarju, v prelepi cerkvi Marijini, ki kraljuje nad Zgornjo Savinjsko dolino, bo v nedeljo, 7. avgusta, velik dekliški shod. Njegov namen je: povodom sedemdesetletnice smrti škofa Slomškega obnoviti med slovensko mladino vzgojna in življenjska načela velikega učenika našega ljudstva. Cerkevna govora imata preš. g. kanonik Časl in predsednik Prosvetne zveze g. dr. Hohnjec. Na izvincerkvenem zborovanju govori gospa ravnateljica Antonija Štupca. Dekleta Savinjske doline, dobro pripravite ta svoj shod! Začetek cerkv. prireditve ob 10. uri predpoldne.

Krščanska ženska zveza v Mariboru naznanja cenjenemu občinstvu, da priredi v nedeljo, dne 7. avgusta v Mariboru na Trgu Svobode veliko dobrodelno tombolo v prid »Domu revežev«.

Hoče. Po precej dolgem molku se tudi t. č. čani spet enkrat oglasimo. V nedeljo dne 24. t.

Božja sodba pri beduinih.

Poskus s pomočjo ognja je že od nekdaj pri arabskih plemenih bistveni del sodnega postopanja, katerega so se poslužili na osumnjenih pred kratkem ob priliki obravnave uboja. Pri spopadu med beduinskimi plemenimi je bil en mož ubit. Sorodniki ubitega so zahtevali denar za prelito kri in radi tega se je sestalo sodišče plemena v Mazaru v južni Prekojordaniji v sv. deželi. Kateri od osumnjenih bi naj bil v resnici ubijalec? Glede odločitve v spornem vprašanju je odredilo sodišče poskus z ognjem in naročilo šejku,

Januš Golec:

Trojno gorje.

Ljudska povest o trojnem gorju slovenskih in hrvatskih pradedov.

30

(Dalje.)

Toplišekov Miha je pojasnjeval pozneje doma šepet na to plat, da je priznal visoko vredni gospod kot star bojevnik Pavlu, da je pri zlatem plenu taisti prvi, ki prej pride. Starec je že poznal iz bridke izkušnje Nemce in radi tega jih je prehitel, da bi lahko nagradil z zlatom: Boga, Majko božjo in rešitelja Siska — viteza Pavla. Kakor je Bog v nebesih, je zatrjeval večkrat mladi Toplišek, je plačal blagi pokojnik lesičke orožarje s pravim turškim zlatom. Pavel je prejel toliko zlatnikov in dragih kamnov, kolikor jih je bilo treba v zahvalo slovenski Materi božji za zmago, rešitev Siska in hrvatsko-slovenskih dežel. Marijina nagrada je bil: zlat prstan z draguljem, zlata krona in zlato žezlo.

Proslava ene najslavnejših zmag nad Turki v zaplenjenem taboru in v Sisku je bila skraja res ganljiva. Sčasom je postajala vedno bolj bur-

na in slednjič bi se še bili visoki gospodje skoro med seboj sprli po stari navadi radi plena in prilasčanja glavnih zaslug na zmagi. Prepričani vojskovodij in vitezo so prekinili kranjski vojaki. Celo noč so plenili utonele Turčine, katere je izmetavala reka. Pri tem poslu so zadeli tudi na trupli Hasan paše in Memibega. Potegnili so ju iz vode in prinesli generalu Andreju Turjaškemu. Krščanska vojska je pokopala Hasana na lepem kraju na ravni pri Sisku. V noči pa so se prikradli Turčini, izkopali priljubljenega vojskovodjo in ga prepeljali v Banjaluko.

Nad dva dni je rajala krščanska vojska krog Siska in nato odkorakala proti Zagrebu, kjer se je nadaljevala proslava.

Vitez Pavel je videl in se prepričal na lastne oči že par ur po odločilni bitki, da visi na kristjanskih poveljnikih in vitezi marsikaj nekrščanskega. Vsak si je lastil največ zaslug, vsak je hotel imeti največji delež na plenu. Kanonik Gjurak je imel čisto prav s trditvijo, da je zavist med kristjani večja nego med mohamedani!